

**ACADEMIA MILITARĂ A FORȚELOR ARMATE
„ALEXANDRU CEL BUN”**

GHIDUL METODIC

de elaborarea și perfectarea a tezelor de master în
Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

	ELABORAT	VERIFICAT	APROBAT
RESPONSABIL	Locotenent-colonel Valeriu BULAT Șef catedră științe umanistice și limbi moderne	Colonel Gheorghe ȚURCANU Prorector (pentru învățământ)	Colonel Anatolie BUCUCI Rector (comandant) AMFA
DATA	22.04.2021	18.05.2021	Proces verbal nr. 2 al Senatului AMFA din 19.05.2021
SEMNĂTURA			

CHIȘINĂU, 2021

GHIDUL METODIC
de elaborarea și perfectarea a tezelor de master în
Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”

CUPRINS	
INTRODUCERE	3
CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE	4
1.1. Conceptul tezei de master.....	4
1.2. Cerințe generale privind elaborarea tezei de master.....	4
1.3. Scopul și obiectivele tezei de master	5
1.4. Responsabilitățile și îndatoririle masterandului pentru elaborarea și prezentarea tezei de master.....	6
1.5. Activitatea conducătorului științific.....	7
1.6. Atribuțiile șefului catedrei	7
CAPITOLUL II. STRUCTURA, CONȚINUTUL ȘI VOLUMUL TEZEI DE MASTER	8
2.1. Alegerea temei și stabilirea conducătorului științific.....	8
2.2. Elaborarea planului tezei de master.....	8
2.3. Descrierea structurii tezei de master.....	9
2.4. Volumul tezei de master.....	13
CAPITOLUL III. CERINȚE REFERITOARE LA PERFECTAREA TEZEI DE MASTER	14
3.1. Exigențe de perfectare.....	14
3.2. Recomandări stilistice.....	15
3.3. Regulile privind perfectarea referințelor bibliografice.....	15
3.4. Exigențe etice.....	16
3.5. Susținerea prealabilă a tezei de master.....	16
3.6. Procedura de înregistrare și admitere la susținerea tezei de master.....	17
3.7. Susținerea tezei de master.....	17
3.8. Criterii de evaluare	18
3.9. Susținerea repetată.....	18
CAPITOLUL IV. DISPOZIȚII FINALE	18
BIBLIOGRAFIE	19
ANEXE	34

INTRODUCERE

Studiile universitare de master (ciclul II) se organizează în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” (în continuare Academia Militară) la forma de învățământ cu frecvență, în regim de finanțare de la bugetul de stat și cu taxă de studii, în funcție de cifrele de școlarizare aprobate. Locurile finanțate de la buget se ocupă în funcție de rezultatele concursului de admitere. Forma de finanțare stabilită inițial se păstrează pe toată durata studiilor.

Studiile universitare de master se desfășoară pe baza planurilor de învățământ, care cuprind discipline de cunoaștere avansată și discipline de sinteză, în vederea aprofundării domeniului științific (în manieră disciplinară, interdisciplinară sau transdisciplinară) și obținerii unor competențe privind cercetarea științifică în domeniul studiilor respective. Planurile de învățământ cuprind discipline obligatorii și opționale. Disciplinele de studiu din planurile de învățământ sunt prevăzute într-o succesiune logică și asigură dobândirea competențelor profesionale și transversale specifice programului de studii. Activitățile didactice se pot desfășura în regim modular, cu parcurgerea integrală a uneia sau mai multor discipline într-o perioadă compactă sau în regim de eșalonare săptămânală a disciplinelor pe durata întregului semestru.

Studiile de master se finalizează prin susținerea publică a tezei de master¹. Teza de master asigură continuitatea și aprofundarea cunoștințelor dobândite pe parcursul studiilor universitare de licență și contribuie la dezvoltarea capacităților de cercetare științifică ale masteranzilor, oferind posibilitatea specializării într-un domeniu circumscris din cadrul Academiei Militare. Absolvenții primesc *Diplomă de studii superioare de master* și obțin titlul de master în specializarea absolvită. Studiile prin master sunt o condiție pentru înscrierea la studiile de doctorat (ciclul III).

Ghidul este adresat studenților masteranzi, conducătorilor de teze, șefilor de catedră, membrilor comisiilor pentru susținerea tezei de master și stabilește regulile generale, îndrumări privind elaborarea, redactarea și susținerea tezei, în așa fel încât să se îndeplinească standardele fundamentale ale unei cercetări științifice în cadrul Academiei Militare, urmărind astfel și creșterea nivelului științific al lucrărilor elaborate și prezentate spre susținere de către studenții masteranzi ai Academiei Militare. Nerespectarea îndrumărilor stabilite în cadrul acestui ghid atrage după sine penalizări la aprecierea cu notă și poate duce chiar la respingerea lucrării de către Comisia de evaluare prealabilă a tezelor de master. Realizarea unei teze de master de valoare certifică o reușită pentru Academia Militară care l-a format pe candidat și îi conferă acreditare intelectuală pe direcția cerințelor de calitate în învățământul universitar militar.

Ghidul Tezei de Master este elaborat în baza Regulamentului cu privire la organizarea studiilor ciclul II – studii superioare de masterat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 464 din 28 iulie 2015², Regulamentului de organizare a studiilor superioare de licență (ciclul I) și integrate³, Ghidul privind perfectarea tezelor de doctorat și a autoreferatelor aprobat prin Hotărârea Comisiei de Atestare a CNAA, Nr. AT03/11 din 23 aprilie 2009⁴, inclusiv Ghidul privind elaborarea tezelor de doctorat aprobat prin decizia CC al ANACEC nr. 5 din 18 decembrie 2018 și practicile existente în instituțiile de învățământ superior din Republica Moldova⁵.

¹ Hotărârea Guvernului Nr. 464 din 28.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de masterat. Punctul 60. Publicat: 31.07.2015 în Monitorul Oficial Nr. 197-205.

² <http://lex.justice.md/md/360103/>

³ [http://www.edu.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._1625_din_12.12.1625_regulamentul_de_organizare_a_studiilor_superioare_de_licență_\(ciclul_I\)_și_integrate.pdf](http://www.edu.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr._1625_din_12.12.1625_regulamentul_de_organizare_a_studiilor_superioare_de_licență_(ciclul_I)_și_integrate.pdf)

⁴ Conform acestui ghid sunt redactate și articolele științifice publicate în revistele naționale acreditate, de exemplu, a se vedea *Revista Militară* (<http://www.academy.army.md/informatii-publice/revista-militara/>) sau *Revista Institutului Național al Justiției* (<https://www.inj.md/ro/revista-inj>).

⁵ *Ghidul privind elaborarea și susținerea tezelor/proiectelor de master*, elaborat în cadrul Proiectului Tempus , CEP UTM, 2010. http://utm.md/acte_normative/interne/sustinereTezeMaster.pdf; Lapoțina E. ș. a. *Ghid pentru elaborarea și susținerea tezelor de master*. Chișinău: Univ. Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, 2014.

CAPITOLUL I. DISPOZIȚII GENERALE

1.1. Conceptul tezei de master

Teza/proiectul de master reprezintă o cercetare științifică sau de creație artistică, aprofundată/interdisciplinară/complementară în domeniul analizei problemelor teoretice și practice, care trebuie să demonstreze competențe profesionale și de cercetare în domeniul programului de master, cunoașterea științifică avansată a temei abordate, să conțină elemente de noutate și originalitate în dezvoltarea sau soluționarea problemei de cercetare⁶. Aceasta se prezintă în formă scrisă și este elaborată prin activitatea de cercetare independentă a masterandului în baza cunoștințelor acumulate, a deprinderilor și a capacităților analitice obținute în perioada studiilor. Astfel, teza de master reprezintă bilanțul activității de cercetare științifică a masterandului, fiind consacrată studiului unor probleme teoretice sau aplicative și conținând unele elemente științifice noi a căror implementare poate contribui la soluționarea unor probleme concrete din domeniul de studiu.

Teza de master poate constitui o continuare a tezei de licență și, ulterior – o fundamentare pentru cercetarea profundă în cadrul studiilor de doctorat. Diferențele majore dintre lucrările elaborate la finele studiilor fiecărui ciclu de instruire vor reieși din diferențele *de abordare a problemei de cercetare, profunzimea și impactul cercetării, competențe pe care trebuie să le dețină absolventul*, precum și din considerentele că:

Teza de licență – presupune abilități de a ordona ideile și datele de care se dispune, respectarea regulilor de citare a surselor bibliografice, o utilizare corectă a limbajului de specialitate, respectarea regulilor de ortografie, în special ceea ce ține de formarea propozițiilor, de punctuație etc.

Teza de master – trebuie să reflecte atât abilități de a face o cercetare științifică, precum și abilități de a expune rezultate obținute într-o manieră literară adecvată, iar lucrarea finală ar putea fi publicată în ediții de specialitate.

Teza de doctor ar trebui să reflecte rezultate distincte și originale care reiesă din cercetarea efectuată expusă într-un limbaj academic de specialitate, demne de a fi publicate⁷.

Astfel, **teza de master este o lucrare științifică care:**

- conține o analiză aprofundată a aspectelor teoretice de bază, ce se finalizează cu o sinteză la tema abordată și o expunere a opiniei personale;
- prevede aplicarea diverselor metode cantitative și calitative de cercetare științifică (comparația, analiza datelor, chestionarul, observația etc.);
- include un studiu de caz aprofundat;
- reflectă contribuția și aportul autorului în realizarea unor sarcini concrete.

Perioada de elaborare a tezei de master, conform planului de învățământ, urmează după stagiul de practică și se finalizează cu susținerea tezei de master, care este o condiție obligatorie pentru acordarea titlului de master.

1.2. Cerințe generale privind elaborarea tezei de master

În comparație cu teza de licență, lucrarea de absolvire a masteratului reprezintă o cercetare avansată cu rezultate aprofundate. Este evident că cerințele față de aceasta sunt mai înalte, iar exigențele față de rezultatele teoretice și practice – mai riguroase. **În teza de master trebuie să fie clar identificabile contribuțiile proprii, care includ atât analiza și interpretarea literaturii de specialitate consultate, cât și elementele de noutate introduse.**

Cadrul normativ propriu tezelor de master vizează, indiferent de domeniul de formare profesională la care este susținută, următoarele rigori:

⁶ Hotărârea Guvernului Nr. 464 din 28.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de masterat. Punctul 64. <http://lex.justice.md/md/360103/>

⁷ Ghidul privind elaborarea și susținerea tezelor/proiectelor de master, elaborat în cadrul Proiectului Tempus, CEP UTM, 2010, pp. 4-5.

- la elaborarea tezei de master sunt admiși masteranzii care au realizat integral programul de studii și au acumulat numărul respectiv de credite de studii transferabile;
- teza de master se cuantifică în credite de studii și este evaluată în mod distinct cu notă reflectată în foaia matricolă, în procesul-verbal al Comisiei pentru susținerea tezei de master și în suplimentul la diplomă;
- tematica tezelor de master se va confirma începând cu semestrul I. al primului an de studiu;
- în cazul în care teza de master nu a fost elaborată sau aceasta nu a fost evaluată cu o notă de promovare, masterandul nu poate pretinde la diploma de master;
- evaluarea tezei va fi efectuată de către Comisia de evaluare a tezelor de master.

Reușita elaborării tezei de master depinde de realizarea următoarelor cerințe:

- colaborarea permanentă cu conducătorul științific;
- asigurarea veridicității informației inserate în conținutul tezei;
- consultarea și utilizarea unui material bibliografic actual, fundamental și reprezentativ, acordându-se atenție specială studiului surselor primare (acte normative, date statistice, organigrame funcționale ale instituțiilor etc.);
- sistematizarea opiniilor diferitor autori atât din literatura străină (de exemplu: literatura din Occident, spațiul Estic, România), cât și din Republica Moldova vizavi de problemele abordate în studiu și formularea unor viziuni proprii asupra esenței acestora;
- coordonarea și corelarea informației teoretice cu materialul factologic;
- asigurarea aplicabilității materialului cercetat;
- elaborarea și prezentarea tezei în conformitate cu prevederile cadrului general formulat de către autori pe parcursul îndrumarului de față;
- utilizarea metodelor actuale de analiză: metoda sistemică, metoda comparativă, metoda istorică, metode sociologice (sondaje, interviuri), metoda behavioristă și structural-funcțională, metoda prognozei etc.

Samuel Johnson a spus că *stilul este veșmântul gândului*. Este extrem de important de acordat atenție și stilului tezei de master. Lucrarea trebuie redactată într-un limbaj științific adecvat domeniului de cercetare abordat. Se vor evita particularitățile limbajului colocvial: cuvinte și expresii populare, familiare sau de argou și jargon, un stil prea colorat și metaforic sau publicistic. Nu sunt admisibile greșeli gramaticale de redactare (acord, punctuație, lexic). Studentul masterand are obligația de a verifica dacă datele, termenii folosiți, numele proprii, citatele, titlurile (în limba română și în alte limbi) sunt corecte. În acest fel se elimină și ezitățile în scrierea unor cuvinte sau în folosirea unor termeni.

1.3. Scopul și obiectivele tezei de master

Teza de master, va avea o structură clară și riguroasă cu o exprimare consecventă a ideilor, care să certifice gândirea științifică a studentului masterand.

Scopul urmărit de teza de master este de a antrena studentul masterand în cercetarea științifică individuală, în procesul de selectare a informației științifice, în interpretarea critică a surselor, a rezultatelor cercetării și în comunicarea scrisă.

Obiectivele tezei de master sunt:

- determinarea și formularea corectă a problemei abordate în teză;
- determinarea locului și nivelului cercetării problemei abordate în teză, reieșind din dezvoltarea actuală a domeniului de specializare;
- analiza literaturii de specialitate, privind problema tezei;
- argumentarea metodologiei experimentale selectate/elaborate pentru aplicare în vederea soluționării problemei abordate, a soluțiilor și deciziilor elaborate;
- desemnarea instrumentariului adecvat investigării problemei abordate;
- sistematizarea, consolidarea și extinderea competențelor formate în cadrul studiilor pentru soluționarea problemelor profesionale;
- dezvoltarea abilităților de studiu individual/independent;

- prezentarea rezultatelor obținute, a soluțiilor elaborate și contribuției proprii în rezolvarea problemei abordate.

Astfel, **elaborarea tezei de master va permite studentului masterand:**

- să demonstreze cunoașterea și înțelegerea materialelor studiate, fundamentate și extinse în cadrul studiilor de master;

- să aplice cunoștințele și abilitățile de soluționare a problemelor într-un mediu nou, într-un context mai vast sau multidisciplinar privind domeniul cercetării;

- să dispună de capacitatea de a integra cunoștințele și de a trata subiectul complex, de a formula judecăți în baza informației incomplete sau limitate care include reflecții privind responsabilitățile sociale sau etice, legate de aplicarea cunoștințelor sau judecăților lor;

- să demonstreze asistenței, clar și univoc, cunoștințe și concluzii, argumentate prin explicații;

- să manifeste capacități de cercetare care ar permite studierea într-un mod autonom.

Teza de master demonstrează abilitățile studentului masterand de a gândi științific și de a aplica metode de cercetare specifice pentru a trata subiectul tezei, apelând la cunoștințele și competențele acumulate pe parcursul studiilor universitare. Astfel, studentul masterand demonstrează că este familiarizat cu subiectul tezei, poate comunica, susține ipotezele și conținutul lucrării⁸. Competențele studentului masterand vor fi formate la nivel profesional și transversal reieșind din descriptorii de competențe formulate la Conferința de la Dublin în 2003 și adoptate în 2005⁹.

1.4. Responsabilitățile și îndatoririle studentului masterand pentru elaborarea și prezentarea tezei de master

Odată cu aprobarea temei și desemnarea conducătorului științific, începe procesul de elaborare a tezei de master, care include următoarele etape de bază:

- *studierea surselor bibliografice disponibile la tema aleasă*. Analizând actele normative și literatura de specialitate, masterandul urmează să selecteze informațiile care se înscriu în tema de cercetare și să le structureze logic. Adăugător, este necesar să fie selectată informația indispensabilă pentru alcătuirea ulterioară a bibliografiei: denumirea revistei, articolului, numele și prenumele autorului, denumirea cărții, locul editării, anul de ediție, paginile de unde s-a colectat informația etc.;

- *elaborarea planului tezei de master (Anexa 1) și întocmirea Planului calendaristic de elaborare a tezei de master (Anexa 2)*. Planul se elaborează în comun cu conducătorul științific. Ulterior, odată cu documentarea detaliată pe tema respectivă, se va întocmi planul definitiv. Planul calendaristic de executare a tezei de master se aprobă de șeful catedrei;

- *selectarea, prelucrarea și sistematizarea informațiilor* cu caracter practic. Acestea pot fi obținute atât din sursele interne ale marilor unități și unităților militare, întreprinderilor și organizațiilor care constituie obiectul de studiu în lucrare (documente de luptă, note, informări, rapoarte, facturi, comenzi, evidențe, dări de seamă pe diverse compartimente, servicii etc.), cât și din diferite surse externe de informații secundare (materiale ale diferitor întreprinderi, instituții, asociații, camere de comerț, centre și instituții de cercetări etc.);

- *elaborarea părții textuale a tezei*, elaborarea capitolelor, conform cerințelor prezentului Ghid;

- *prezentarea tezei de master conducătorului științific* înainte de copertare pentru observații, completări și/sau modificări;

- *imprimarea și copertarea unui exemplar al tezei de master;*

- *prezentarea tezei de master șefului catedrei.*

⁸ Țurcanu N. *Ghid pentru elaborarea tezei de master și desfășurarea practicii de specialitate*. Chișinău: CEP USM, Laboratorul Activitate Editorială FJȘC, 2009, p. 7.

⁹ A se vedea: *Dublin Descriptors*. http://ecahe.eu/w/index.php/Dublin_Descriptors; *Ghidul privind elaborarea și susținerea tezelor/proiectelor de master*, elaborat în cadrul Proiectului Tempus , CEP UTM, 2010, p. 5.

Studentul masterand în calitate de autor este singurul răspunzător pentru exactitatea și veridicitatea tuturor rezultatelor prezentate în lucrare.

1.5. Activitatea conducătorului științific

Pe parcursul elaborării tezei de master, masterandul este îndrumat de un conducător științific, desemnat de șeful catedrei. Conducător al tezei de master poate fi desemnat un profesor universitar, conferențiar universitar sau lector universitar (care deține grad științific) al catedrelor de specialitate. Este recomandabil ca tema propusă sau aleasă de masterand să se încadreze în sfera activității didactice, științifice sau practice a conducătorului științific.

Conducătorului științific al tezei de master îi revin următoarele activități:

- informarea studentului cu privire la etapele de realizare și prezentare a planului tezei de master și a planului calendaristic de elaborare a tezei de master;
- asistarea la determinarea direcțiilor, metodelor de cercetare și analiză;
- examinarea și aprobarea planului tezei de master;
- consultarea studentului privind conținutul tezei, în orele de serviciu;
- oferirea unor sugestii cu privire la conținutul tezei, inclusiv observații critice și recomandări de corecție;
- recomandarea surselor bibliografice la tema cercetată;
- monitorizarea și avizarea periodică a stadiului îndeplinirii obiectivelor de etapă;
- analiza conținutului integral și a formei finale a tezei;
- analizarea conținutului tezei, depuse la catedră, corespunderea acesteia cu cerințele expuse în Ghid, după care întocmește Avizul la teza de master (*Anexa 3*), nu mai târziu de 1 săptămână înainte de începerea sesiunii de susținere a tezelor de master;
- admiterea tezei de master pentru susținerea prealabilă și finală.

Conducătorul științific nu este în drept să efectueze în locul masterandului activitățile legate de elaborarea tezei și/sau să impună unele idei sau soluții, împotriva celor preferate în mod explicit de masterand.

1.6. Atribuțiile șefului catedrei

În scopul facilitării procesului elaborării, prezentării și susținerii tezei de master, șeful catedrei v-a întreprinde următoarele măsuri:

- plasează pe pagina WEB a Academiei Militare a Indicațiilor metodice privind elaborarea tezei de master;
- discută și aprobă temele tezelor de master la comisia metodică a catedrei, ulterior la consiliul facultății și Senatul Academiei Militare;
- desemnează conducătorul științific în timp de până la 2 săptămâni după încheierea termenului de depunere a cererii de către masteranzi;
- aprobă/respinge, consultându-se cu cadrele didactice cu titluri științifico-didactice competente, solicitarea de modificare a temei tezei de master și transmite cu 3 luni până la începutul sesiunii de susținere a tezelor de master, proiectul ordinului de modificare a temelor tezelor de master;
- analizează și prezintă rezultatele susținerii preventive a tezelor, propunerilor și sugestiilor prezentate în raportul comisiei de susținere preventivă a tezelor de master;
- aprobă/respinge cererea masteranzilor privind solicitarea de a susține repetat teza de master în caz că aceasta nu a fost admisă în cadrul etapei de susținere prealabilă a tezei;
- admite/respinge spre susținere teza de master în baza Avizului la teza de master întocmit de conducătorul științific;
- elaborează măsuri de îmbunătățire continuă a calității tezelor de master.

CAPITOLUL II. STRUCTURA, CONȚINUTUL ȘI VOLUMUL TEZEI DE MASTER

2.1. Alegerea temei și stabilirea conducătorului științific

Activitatea de elaborare a tezei de master trebuie să reprezinte o continuare a activității universitare și de pregătire profesională a masterandului. Elaborarea tezei de master începe cu alegerea temei.

Drept criterii ce stau la baza selectării temei pot servi interesele științifice personale, actualitatea și importanța temei, precum și locul desfășurării practicii sau experiența profesională.

Fiecare masterand își alege tema tezei de master de sine stătător din lista prezentată de catedră. În cazul în care tema de interes nu se găsește în lista elaborată de catedră, masterandul poate interveni cu propuneri, însă temele trebuie să fie în conformitate cu aria domeniului de studiu și cu acordul conducătorului științific.

Pentru a-i fi aprobată tema aleasă, masterandul Va depune pe numele șefului Catedrei o cerere, ce reprezintă un formular-tip care poate fi obținut la catedră (*Anexa 4*). Odată cu alegerea temei, se decide cu privire la conducătorul științific și, dacă e cazul, de un consultant. În această situație sunt admise două modalități:

- studentul de sine stătător coordonează tema cu un cadru didactic care îl acceptă, în cerere fiind indicat numele și cererea urmează a fi semnată;
- conducătorul științific este desemnat de catedră.

Tema concretă a tezei de master este aprobată de către catedra/catedrele de profil, Consiliul facultății și Senat.

Titlul lucrării trebuie să acopere aria studiilor și științelor domeniului de studiu. Nu este permisă alegerea unui titlu pentru teza de master, care se referă sau se regăsește în câmpul de investigație al științelor și/sau discipline ce nu aparțin domeniului de studiu. Titlul trebuie să fie scurt, fără acronime (neconsacrate) și să descrie subiectul în mod precis. Titlul lucrării poate fi urmat de un subtitlu prin care autorul să delimiteze, mai precis, sfera investigației sale.

Studentul masterand poate solicita schimbarea temei tezei de master, dar nu mai târziu decât cu 3 luni până la susținerea tezei. Schimbarea temei se aprobă de către catedră, în cadrul aceluiasi program de master în care a fost înmatriculat studentul, și se implică modificarea duratei studiilor¹⁰.

Masterandul împreună cu coordonatorul științific formulează problema de cercetare a tezei de master.

2.2. Elaborarea planului tezei de master

După aprobarea temei tezei și a conducătorului științific, se întocmește un plan al tezei de master și planul calendaristic în baza căruia masterandul își va orienta activitatea.

Planul tezei de master reprezintă structura lucrării expusă logic în 2-3 capitole, fiecare capitol cuprinzând câte 3-4 paragrafe. Planul trebuie să formeze un sistem integral, în care capitolul sau paragraful ulterior îl desfășoară sau îl completează pe cel precedent. Denumirea capitolelor și a paragrafelor va fi expusă succint, clar, academic, va reflecta conținutul expus și nu va coincide cu tema tezei de master.

Structura lucrării este elaborată de studentul masterand și coordonată cu conducătorul științific. În procesul de elaborare a lucrării pot surveni modificări în structura tezei și acestea trebuie coordonate cu conducătorul științific. De asemenea, se admite ca formularea structurii capitolului referitor la aspectul practic al tezei să fie îndeplinită după realizarea stagiului de practică și după acumularea materialului aplicativ.

¹⁰ Hotărârea Guvernului Nr. 464 din 28.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de masterat. Punctul 67.

2.3. Descrierea structurii tezei de master

La elaborarea structurii lucrării se respectă următoarea succesiune ale compartimentelor:

COPERTA

PAGINA DE TITLU

CUPRINS

LISTA ABREVIERILOR

ADNOTARE

INTRODUCERE

CAPITOLUL I. TITLUL CAPITOLULUI

1.1. Subcapitolul 1

1.2. Subcapitolul 2

1.3. Concluzii la capitolul I

CAPITOLUL II. TITLUL CAPITOLULUI

2.1. Subcapitolul 1

2.2. Subcapitolul 2

2.3. Subcapitolul 3

2.4. Concluzii la capitolul II

CAPITOLUL III. TITLUL CAPITOLULUI

3.1. Subcapitolul 1

3.2. Subcapitolul 2

3.3. Subcapitolul 3

3.4. Concluzii la capitolul III

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

❖ **Coperta** se perfectează conform *Anexei 5*, care conține:

- denumirea instituției;
- mențiunea „TEZĂ DE MASTER”;
- locul (Chișinău) și anul elaborării tezei de master;
- confecționată din carton (mucava) de culoare violet-albastru;
- imprimate pe copertă vor fi de culoare aurie.

❖ **Pagina de titlu** se perfectează conform *Anexei 6*, care conține:

- mențiunea Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”;
- mențiunea „Facultatea Științe Militare/Administrație Publică”;
- mențiunea „Catedra Artă Militară/Științe Umanistice și Limbi Moderne”;
- insigna Academiei Militare a Forțelor Armate;
- denumirea (titlul) tezei de master;
- mențiunea TEZĂ DE MASTER;
- denumirea programului de master;
- avizul șefului de catedră privind admiterea la susținere (cu spațiul rezervat pentru semnătură);
- date despre autor cu indicarea numelui, prenumelui studentului (cu spațiul rezervat pentru semnătură);
- date despre conducătorul științific (nume, prenume, titlul științifico-didactic) cu spațiul rezervat pentru semnătură;
- locul (Chișinău) și anul elaborării tezei de master.

❖ În **Cuprins** sunt menționate toate capitolele și subcapitolele tezei de master cu precizarea paginilor la care acestea pot fi găsite. În (*Anexa 7*) este prezentat un model de cuprins. Cuprinsul este întocmit aplicând opțiunile Microsoft Word-ului (*Insert, References, Index and Tables*).

❖ **Lista abrevierilor.** În ordinea alfabetică sunt listate toate acronimele folosite în text, împreună cu semnificația inițialelor și traducerea în limba română (*Anexa 8*).

❖ **Adnotarea** (rezumatul), ca și titlul, oferă informații despre studiu și servește la indexarea lucrării și la arhivarea datelor. El trebuie să fie exact, redactat cu atenție, să reflecte conținutul studiului, să nu includă informații care nu se regăsesc în text, trebuie să fie concis, dar suficient de cuprinzător, conținând tezele, rezultatele cele mai relevante ale lucrării de master. Pentru tezele de master se recomandă un rezumat cuprinzător (aproximativ două pagini, circa 500 de cuvinte) care să includă: problematica studiului; obiective sau ipoteze, metodologia, rezultatele, principalele concluzii ale studiului. Adnotarea va conține rezumatul în limba română și două limbi de circulație europeană – limba engleză și franceză/rusă.

❖ **Introducerea** este un compartiment deosebit de important al tezei de master. Ea se întocmește în vederea înțelegerii și aprecierii juste a lucrării, reliefând, totodată, unele situații de problemă și ipotezele de lucru. Acest compartiment trebuie să prezinte o imagine succintă a studiului și să constituie o explicație a titlului lucrării și trebuie să răspundă la întrebarea „Care este problema studiată?”. Introducerea va conține 5-6 pagini. Textul tezei de master este numerotat cu prima pagină a introducerii. Pagina începe cu cifra arabă trei (3), primele pagini fiind considerate foaia de titlu și cuprinsul (acestea nu sunt numerotate). Se recomandă ca în Introducere să nu fie utilizate abrevieri.

În **Introducere** în mod obligatoriu trebuie să fie reflectate următoarele *aspecte*:

- *Actualitatea temei investigate.* În cadrul acestei subdiviziuni autorul cercetării are drept scop elucidarea legăturii între tema cercetării și evenimentele de ultimă oră din viața social-politică, administrativă și militară. Se recomandă a se referi atât la practica națională, cât și la cea internațională. Autorul trebuie să fie convingător în ceea ce privește necesitatea studierii problemei vizate anume în perioada actuală.

- *Gradul de cercetare a temei.* Autorul tezei de master descrie în ce măsură și în ce mod tematica investigată a fost analizată de către specialiștii în domeniu, atât din țară, cât și de peste hotare. Se recomandă ca autorii să fie clasificați după domeniile de cercetare. Descrierea studiilor în domeniu începe cu lucrările cercetătorilor străini, după care se analizează cele ale oamenilor de știință din Republica Moldova. Se recomandă ca să se folosească în calitate de referințe bibliografice și cercetările autorului tezei de master. În text, referința bibliografică va indica mai întâi prenumele cercetătorului care va fi prescurtat, urmat de numele deplin (de exemplu, I. Dobrea), în timp ce în compartimentul bibliografic de la finalul tezei se înscrie inițial numele de familie, după care urmează prenumele (de exemplu, Dobrea I.).

- *Scopul și obiectivele cercetării.* Această subdiviziune reprezintă cea mai importantă componentă a introducerii. Enunțarea scopului vine să releve ce se va realiza sau ce va rezulta în urma cercetării. Scopul reprezintă orientarea conceptuală asupra rezultatului final al cercetării, orientare care necesită a fi realizată. De regulă, se formulează un singur scop. Din scopul lucrării reiese descrierea obiectivelor, care se raportează la conținutul tezei de master.

- *Suportul metodologic și teoretico-științific al lucrării.* În secțiunea respectivă sunt reflectate metodele și procedeele de cercetare științifică folosite de către student la elaborarea tezei. Utilizarea instrumentarului metodologic permite autorului să realizeze o cercetare cu caracter științific. Metoda reprezintă un mod sistematic de cercetare, de cunoaștere și de transformare a realității obiective. Ea include un ansamblu de mijloace și procedee utilizate de către cercetător pentru elucidarea sistemică, obiectivă și științifică a problemei investigate. Printre cele mai actuale metode de cercetare a problemelor din domeniul studiilor de specialitate pot fi menționate: analiza și sinteza, metoda sistemică și structural-funcțională, metoda instituțională, metoda istorică, metoda comparativă, metode sociologice (sondaje, interviuri), metoda behavioristă, metoda prognozei, geografică, experimentală, studiu de caz, modelarea.

La acestea mai pot fi numite și procedeele de cercetare științifică ca: analiza, sinteza, deducția, inducția, generalizarea, clasificarea etc.

- *Noutatea științifică și valoarea aplicativă a lucrării.* În compartimentul respectiv autorul trebuie să scoată în relevanță aspectele ce deosebesc abordarea utilizată de el de viziunile tradiționale anterioare asupra obiectului cercetării.

- *Volumul și structura tezei.* În această parte a introducerii autorul tezei de master indică numărul de pagini ce formează volumul tezei, caracterizând succint conținutul capitolelor.

❖ **Conținutul de bază** constituie cel mai voluminos compartiment al tezei, incluzând analiza problemei. Pentru teza de master se recomandă o dimensionare optimă a lucrării, astfel încât să se evite, pe de o parte, segmentarea excesivă a materialului elaborat și realizarea unor capitole supradimensionate, pe de altă parte.

Se recomandă ca lucrarea să fie elaborată din trei capitole a câte trei-patru paragrafe fiecare, dar se admite ca lucrarea să fie structurată și în două capitole a câte patru paragrafe. Fiecare capitol va începe obligatoriu din pagină nouă, iar paragrafele urmează de pe aceeași pagină. De asemenea, este binevenit, dacă la începutul fiecărui capitol autorul succint, în volum de 5-8 rânduri, va descrie o prezentare a problemei.

La elaborarea structurii lucrării se va urmări ca segmentarea pe capitole și subcapitole să nu fie prea excesivă pe de-o parte, iar pe de altă parte ca volumul capitolelor să nu fie supradimensionat.

- **CAPITOLUL I** poartă caracter teoretic și cuprinde 1/3 din textul lucrării. Paragraful întâi este axat pe studierea istoriografiei, cercetării problemei în lucrările cercetătorilor de peste hotare (din spațiul european, cel estic, România etc.) și în literatura de specialitate din țară. În urma studierii și sistematizării tezelor de bază ale diferitor autori, studentul își va formula propria poziție referitor la problema investigată. Cel de-al doilea paragraf va fi dedicat abordărilor teoretico-metodologice ale fenomenului supus cercetării. În procesul studierii și expunerii unui punct de vedere, studentul poate să se confrunte cu probleme discutabile (în special privind studiile de securitate și apărare), care nu au un răspuns unic în literatura științifică. Nu se admite redactarea punctelor de vedere ale diferitor autori fără a se formula poziția proprie sau fără a se analiza opiniile controversate ale diferitor cercetători pe bază de argumente. La finele capitolului, autorul cercetării va generaliza ideile și concluziile deduse din conținutul cercetării efectuate.

- **CAPITOLUL II** poartă caracter analitic. Acesta va propune analiza de fond a problemei. El poate să reprezinte centrul de greutate al tezei, fapt ce nu diminuează totuși importanța celorlalte capitole. Aici sunt testate și valorificate, din perspectiva situațiilor și activităților practice, ideile și concluziile teoretice deduse din primul capitol. Sunt supuse analizei caracteristicile, trăsăturile, funcțiile obiectului de studiu (fenomen, proces sau instituție). Ele trebuie să ajute autorului la elaborarea concluziilor și sugestiilor cu aplicabilitate practică în activitatea militarilor și să servească ca bază pentru elaborarea celui de-al treilea capitol. La finele capitolului, autorul cercetării va generaliza ideile și concluziile deduse din conținutul cercetării efectuate.

- **CAPITOLUL III** va avea o valoare aplicativă și integrativă. De regulă, se realizează un studiu de caz sau unul comparativ, în funcție de specificul problemei cercetate. Studiul de caz constituie analiza unei anumite realități în baza problematicii cercetate în cadrul tezei. De exemplu, dacă se investighează problema securității internaționale sau regionale, atunci capitolul al treilea ar reflecta drept caz concret securitatea națională a Republicii Moldova. Studiul de caz oferă cercetării originalitate, individualitate și consistență investigațională. Un rol important în realizarea studiului de caz îl va juca stagiul de practică. Din aceste considerente, recomandăm ca studenții să coreleze procesul de selectare a temei tezei de master cu cel al locului de desfășurare a stagiului de practică. La finele capitolului, autorul cercetării va generaliza ideile și concluziile deduse din conținutul cercetării efectuate.

Teza de master va avea un caracter original, dacă se va axa pe un studiu comparat. Prin comparație se înțelege examinarea paralelă a două sau mai multe fenomene, procese, instituții. În mod obligatoriu, una din problemele supuse examinării trebuie să se refere la Republica

Moldova. De exemplu, se va analiza în plan comparat structura Armatei Naționale a Republicii Moldova cu cea a României, Ucrainei sau a altor țări.

❖ **CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI**

Acest compartiment reflectă ideile generale din lucrare, redă concluziile teoretice și recomandările practice din domeniul supus analizei.

Acest compartiment se va structura pe două secțiuni. În prima secțiune, studentul va prezenta concluziile principale ale lucrării care trebuie să rezulte din scopul și obiectivele pe care autorul le propune în introducere, raportate la planul și conținutul lucrării. În cea de-a doua secțiune a compartimentului autorul, pornind de la conținutul lucrării, în special din capitolul analitic și practic, va înainta anumite recomandări vizavi de problema supusă analizei. Recomandările ca și concluziile vor fi succinte, concise, aplicabile. În mod obligatoriu, recomandările înaintate vor viza Republica Moldova. Se recomandă ca fiecare concluzie și/sau recomandare să înceapă din rând nou. Concluziile și recomandările tezei nu se numerotează ca un capitol aparte.

❖ **BIBLIOGRAFIA**

Bibliografia reprezintă compartimentul lucrării care exprimă nivelul documentării. Aceasta trebuie să fie bogată, autentică și relevantă, regăsită la nivelul referințelor bibliografice.

Pentru utilizarea și identificarea bibliografiei sau a referințelor bibliografice sunt înaintate următoarele cerințe:

- utilizarea unor surse de documentare reale;
- ponderea semnificativă în cadrul referințelor bibliografice trebuie să revină articolelor științifice publicate în literatura de specialitate;
- referințele bibliografice de la finalul lucrării trebuie să se regăsească integral în textul tezei de master;
- nu se admite reflectarea în bibliografie a unor referințe a căror utilizare nu poate fi identificată în textul lucrării.

Pentru asigurarea unui nivel științific semnificativ se recomandă ca ponderea diferitor tipuri de surse utilizate să se repartizeze astfel:

- minim 50% din articolele publicate în reviste naționale și/sau internaționale;
- maxim 30% cărți de specialitate publicate în limba română și în alte limbi străine (editate în țară și peste hotare);
- maxim 15% teze ale conferințelor științifice naționale și internaționale;
- maxim 15% materiale preluate din Internet.

Sursele bibliografice utilizate în tezele de master se indică (în ordine alfabetică) pe 3 categorii în următoarea erarhie: literatura în grafia latină (română, engleză, franceză ș.a.); literatura în grafia chirilică (rusă, ucraineană, belorusă ș.a); surse internet.

De exemplu: Acord între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei cu privire la punctele de trecere a frontierei de stat moldo-ukrainene și simplificarea formalităților de trecere a frontierei de către cetățenii care locuiesc în raioanele de frontieră, în: Tratat internațional la care Republica Moldova este parte (1998-1999). Vol. N 22. Chișinău: Ed. Oficială MOLDPRES, 1999, p. 263-272.

Drept sursă primară de ordonare se ia numele autorului sau al lucrării, în cazul în care este vorba despre o culegere de articole științifice sau dicționar.

Exemple de publicații tipărite:

a) Monografii sau manuale cu un singur autor:

Colin S. Grai. Războiul, pacea și relațiile internaționale. O introducere în istoria strategică. Iași: POLIROM, 2010. 348 p.

Ремезков В.И. Методологические проблемы военной науки. Минск: Изд. центр БГУ, 2005. 384 с.

b) Doi autori:

Buzan B., Little R. Sistemele internaționale în istoria lumii. Iași: POLIROM, 2009. 468 p.

c) Mai mult de trei autori

Cebotari S. ș.a. Politica externă a Republicii Moldova în contextul proceselor integraționiste. Chișinău: Institutul Militar al Forțelor Armate, 2008. 180 p.

d) **În cazul articolelor științifice și periodice** primele două elemente rămân neschimbate (autorul și titlul articolului). Urmează apoi denumirea culegerii de articol sau a ediției periodice, precedate de „În:”, după care, în cazul articolelor științifice urmează orașul, editura, anul, numărul de pagini (pagina de la care începe articolul și la cea cu care finalizează), iar în cazul edițiilor periodice, denumirea ediției este urmată de anul publicării, numărul, data și pagina:

Manafu A. Securitatea națională și războaiele economice. În: Gândirea militară românească, 1998, nr. 2, p. 4-9.

Juc V., Ungureanu V. Fundamentarea și instituționalizarea securității naționale a Republicii Moldova: aspecte istoriografice și teoretico-metodologice. În: Revista militară, 2010, nr. 1(3), p. 20-32.

e) **Rapoarte, surse statistice, sondaje sociologice.** Descrierea bibliografică a documentelor nominalizate se realizează prin analogie cu regulile prezentate anterior:

Barometrul de opinie publică. Republica Moldova, ediția mai, 2007. Chișinău: CBS AXA, 2007. p. 102

f) **Surse internet.** Descrierea bibliografică este apropiată de cazurile enunțate mai sus: se indică autorul, titlul publicației, adresa completă a lucrării (precedată de două bare) și data când a fost accesată adresa respectivă:

Tarry S. Defining security: Normative assumptions and Methodological Shortcoming Defense Associations Institute, 1998, <http://www.cda-cdai.ca> (accesat la 22.09.2020).

Bibliografia tezei de master include minim 60 de surse bibliografice (*Anexa 9*).

❖ ANEXELE

Anexele sunt o parte componentă a tezei de master, utilizarea cărora permite fortificarea materialului descriptiv și analitic al cercetării cu materiale grafice atașate. În procesul de elaborare a anexelor se vor lua în considerare: sondaje sociologice, date statistice organigrame, procese verbale, acte de investigații, elaborări schematice proprii care înlesnesc înțelegerea materialului și care se prezintă sub forma unor tabele, grafice, desene, figuri sau formule. Fiecare anexă va începe din pagină nouă cu cuvântul *Anexă* tipărit în partea dreaptă de sus a paginii (partea dreaptă a cititorului), cu indicarea obligatorie a titlului. De asemenea, se va indica prin referință sursa de unde provine materialul ilustrativ. Se recomandă ca ponderea anexelor raportată la numărul total de pagini a lucrării să fie maxim 20%.

❖ DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII

Teza de master trebuie să reflecte integral munca autorului, de aceea masterandul va semna Declarația privind asumarea răspunderii (*Anexa 10*) și își va asuma răspunderea privind respectarea drepturilor de autor. Pentru a fi evitate învinuirile în plagiat, masterandul trebuie să facă referințe la sursele citate, precum și să indice sursa de informare în modul stabilit.

2.4. Volumul tezei de master

Teza de master va avea un volum de maximum 60-80 pagini

Nr. d/o	Denumirea compartimentului	Volumul, pagini
1.	Pagina de titlu	1
2.	Cuprins	1-2
3.	Lista abrevierilor	1
4.	Adnotare (română, engleză, rusă)	3
5.	Introducere	5-6
6.	Conținutul de bază (structurat în 1-3 Capitole)	60-70
7.	Concluzii generale și recomandări	3
8.	Bibliografie (minim 60 surse bibliografice)	3-4

9.	Anexe	nu se limitează
10.	Declarația privind asumarea răspunderii	1

CAPITOLUL III. CERINȚE REFERITOARE LA PERFECTAREA TEZEI DE MASTER

3.1. Exigențe de perfectare

Redactarea tezei de master trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- Teza se editează computerizat pe hârtie albă, format A4, dimensiunea 210x297 cm, pe o singură parte a foii.

- Teza de master se perfectează folosindu-se Times New Roman, font 12 pt. Spațiul între rânduri este de 1,5 intervale. Textul se nivelează după ambele câmpuri laterale.

- Paginile tezei au câmp: în stânga – 30 mm, sus – 25 mm, în dreapta – 10 mm, jos – 25 mm.

- Numerotarea paginilor lucrării se va face cu cifre arabe. Prima pagină numerotată este cea de la care începe textul tezei – *Introducerea*, care se numerotează cu cifra 3 (trei), primele două fiind foaia de titlu și cuprinsul. Numerotarea se face în secțiunea de jos, centru.

- Titlurile capitolelor sunt scrise cu litere majuscule (Times New Roman, font 12 pt, Bold, centrat), a subcapitolelor — cu litere mici, în afară de prima literă (Times New Roman, font 12 pt, Bold, centrat). După denumirea capitolului sau a subcapitolului nu se pune punct. Capitolele se numerotează prin cifre romane, iar subcapitolele cu cele arabe. Fiecare capitol începe din pagină nouă, subcapitolele urmează succesiv. Sublinierea titlurilor nu se admite.

- Toate tabelele, formulele, figurile (desene, diagrame etc.) se numerotează, indicându-se numărul capitolului și numărul de ordine a acestora. De exemplu, Tabelul 1.2 (tabelul doi din capitolul întâi), (*Anexa 11*). Denumirea tabelului se amplasează deasupra tabelului, iar a figurii – sub figură. În mod obligatoriu este necesar de indicat unitățile de măsură și sursa. Tabelele și figurile din anexe se numerotează luând în considerație numărul anexei, de exemplu, Tabelul A 1.2 (tabelul 2 din Anexa 1).

- Formulele/ecuațiile vor fi centrate, iar numerotarea acestora se va plasa la sfârșitul rândului, indicându-se numărul capitolului și numărul de ordine a acestora. Explicația simbolurilor utilizate se prezintă sub formulă în ordinea în care ele urmează. Modele de prezentare și numerotare a tabelelor, figurilor și formulelor sunt prezentate în (*Anexa 11*).

- În mod obligatoriu se utilizează literele cu diacritice specifice limbii române (ă, â, î, ș, ț și majusculele lor).

- Semnele de punctuație (".", ";", ":", "!", "?", "!") sunt urmate în mod obligatoriu de un spațiu.

- Nu sunt acceptate prescurtări ale cuvintelor.

- În teză nu se admit însemnări, corecții, conturări de litere, ștersături, pete, adăugări la pagină etc.

- Imprimarea tezei pe hârtie trebuie să fie calitativă. Literele, semnele, formulele, figurile trebuie să aibă aceeași intensitate pe parcursul rândului, paginii, lucrării în ansamblu, indicii formulelor lizibili. Se recomandă a tipări teza la imprimantă laser.

- Volumul de bază al tezei de master va fi de aproximativ 70 de pagini. Prin volumul tezei de master se are în vedere textul lucrării de până la *Bibliografie*. *Bibliografia*, *Anexele*, *Adnotarea și Lista de abrevieri* nu se includ în componența acestuia, iar volumul acestora nu va depăși a treia parte din volumul total al tezei.

- Teza se leagă prin copertare (copertă cartonată) într-un singur exemplar.

3.2. Recomandări stilistice

Teza de master constituie un text științific, care necesită ordonarea coerentă și succintă a ideilor, evitându-se orice greșeli gramaticale. Frazele trebuie să fie concise și clare, evitându-se folosirea unui stil prea metaforic. Se recomandă a utiliza așa exprimări ca: „prin urmare”, „cu toate că”, „așa cum rezultă din cele menționate anterior” etc.

Expunerea materialului se face de obicei la persoana a treia, folosindu-se un limbaj impersonal. De exemplu, în loc de „eu consider” sau „după părerea mea” se recomandă a utiliza expresii de genul: „în opinia noastră”, „considerăm”, „după părerea autorului” etc.

3.3. Regulile privind perfectarea referințelor bibliografice.

Citând referințele bibliografice, putem judeca despre nivelul fundamental al lucrării, despre nivelul culturii ei, despre gradul de cunoștințe ale autorului în domeniul literaturii de specialitate la tema cercetată. *Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master*, stipulează că „cerințele concrete pentru elaborarea și susținerea tezei/proiectului de master se stabilesc de către catedra/departamentul de profil din instituția de învățământ organizatoare de studii superioare de master, stipulate în regulamentele instituționale”¹¹. Există mai multe stiluri de citare (minim 3) a resurselor de informare, însă prioritar pentru o cercetare științifică, precum este teza de master, referințele bibliografice trebuie să fie prezentate ca un indicator al surselor utilizate. De regulă, bibliografia și referințele bibliografice se perfectează în conformitate cu *Ghidul privind perfectarea tezelor de doctorat și autoreferatelor*, aprobat de Comisia de atestare a CNAA la 23 aprilie 2009¹². Ținând cont de acestea, ghidul înaintea următoarelor regulile privind perfectarea referințelor bibliografice:

- Principala sursă a informației conținute în referința bibliografică este documentul. Prima sursă de informare în cadrul documentului este pagina de titlu.

- Informația cuprinsă în referința bibliografică trebuie să coincidă cu forma de apariție în sursa de informare. Limba descrierii este de regulă limba publicației (originalul).

- În referințele bibliografice pot fi folosite abrevieri: prenumele care face parte dintr-un nume inclus în referință poate fi redus la inițială, cu condiția ca aceasta să nu producă confuzie cu privire la identificarea persoanei (de exemplu: Vieru Gheorghe poate fi prezentat Vieru Gh.)

- Majusculele trebuie folosite în referințele bibliografice în conformitate cu normele limbii literare sau altei scrieri în care este dată informația.

- Descrierea bibliografică a documentelor prevede folosirea unui sistem coerent de punctuație. Fiecare element al referinței bibliografice trebuie clar separat de elementul următor printr-un semn de punctuație (punct [.), virgulă [,], punct și virgulă [;]).

- Autorul publicației se prezintă în referințele bibliografice începând cu numele, urmat de prenume (cu/sau fără patronimic): de exemplu, Mureșan M.

- În referința bibliografică se menționează unul, doi sau trei autori ai unei lucrări. Succesiunea autorilor este cea indicată pe foaia de titlu a lucrării. Numele autorilor este divizat prin semnul virgulă (,).

- Pentru publicațiile care au mai mult de trei autori ca responsabilitate principală se menționează primul, primii doi sau primii trei autori. Celelalte nume pot fi omise. În locul numelor omise se adaugă abrevierile „ș.a.”.

- Referințele în text la sursele bibliografice vor fi plasate la subsol. În acest caz trebuie de utilizat, dacă este cazul adnotării cu caracter internațional, unele dintre ele abreviate (•) *Op. cit.* – se folosește pentru a cita o singură lucrare a unui autor; prima oară trimiterea se face în întregime, iar a doua oară se folosește *Op. cit.* (pagina/paginile); autorul și lucrarea au mai fost menționate anterior, dar până la referința bibliografică de față au fost intercalate alte lucrări ale unuia sau mai multor autori, dar nici o altă lucrare a aceluiași autor; (•) *Loc. cit.* – se folosește

¹¹ Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II – studii superioare de master, (Capitolul V, punctul 65).

¹² www.cnaa.md/normative-acts/guide_thesis/

pentru a substitui datele de apariție, atunci când lucrarea a mai fost citată, dar între cele 2 referințe bibliografice sunt intercalate atât lucrări ale altor autori, cât și 1 sau mai multe lucrări ale aceluiași autor; (•) *Idem* – se folosește în cazul în care autorul este același ca în nota precedentă, dar este citat cu altă lucrare; Idem substituie numele autorului: Idem, [numele lucrării], [pagina/paginile]; (•) *Ibidem* – se folosește atunci când există trimiteri succesive la același autor și aceeași lucrare: Ibidem, [pagina/paginile].

3.4. Exigențe etice

Teza de master trebuie să reflecte integral munca studentului. Toate sursele bibliografice utilizate vor fi menționate în lista bibliografică, în caz contrar, studentul va fi acuzat de plagiat.

Plagiatul reprezintă o substituie imorală de autor și mințirea publicului cu privire la sursa ideilor dintr-o lucrare academică, care afectează atât nivelul de expertiză a cadrului didactic care evaluează lucrarea și oferă abuziv un calificativ, cât și imaginea AMFA. Plagiatul se numără printre cele mai grave conduite imorale întâlnite în mediul academic, pentru care plagiatorul trebuie pedepsit.¹³

Plagiatul academic este definit ca „acțiunea de preluare a unor produse de muncă intelectuală și presupune expunerea, într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor creații intelectuale originale extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale”.

Plagiatul în cazul unei teze de master reprezintă o fraudă intelectuală majoră, de aceea în cazul depistării acestuia:

- masterandul nu va fi admis la susținerea publică a tezei;
- în cadrul examenului de susținere a tezei, Comisia de evaluare a tezelor de master nu va evalua teza considerată a fi plagiată.

Masterandul care a fost depistat a doua oară, că a plagiat teza nu va fi admis pe viitor la susținere publică a tezei de master. Fapta de plagiat nu doar că va fi consemnată în Dosarul personal al masterandului, despre fraudă comisă va fi anunțat angajatorul masterandului din sistemul structurilor de forță. Acuzația de plagiat fiind depistată în mediul academic, sancțiunile urmează a fi aplicate de membrii instituției prin: avertisment scris, exmatriculare, alte sancțiuni prevăzute în Carta Universității.

Comisia de Etică va stabili tipul sancțiunii, care urmează să fie aplicată de Rectorul (comandant) în maximum 30 de zile. Cazurile de plagiat demonstrate vor fi sancționate în scopul promovării culturii antiplagiat în cadrul AMFA.

3.5. Susținerea prealabilă a tezei de master

Teza de master este supusă analizei și dezbaterii la nivelul Comisiei de evaluare prealabilă a tezelor de master. La catedrele Academiei Militare susținerea tezelor de master se desfășoară înainte de susținerea publică, conform graficului elaborat de către șeful de catedră și aprobat de către Prorectorul (pentru învățământ).

Conducătorul științific își rezervă dreptul de a nu accepta pentru susținerea prealabilă o teză care nu corespunde și nu respectă regulile, normele în vigoare, cerințele prezentului Ghid și exigențele conducătorului științific.

Masterandul admis pentru susținerea prealabilă a tezei de master în fața Comisiei de evaluare prealabilă a tezelor de master trebuie să aibă în mod obligatoriu o lucrare vizată de conducătorul științific, care pe foaia de titlu își va pune semnătura, indicând data, luna și anul prezentării.

¹³Ghid împotriva plagiatului. Centrul de Cercetare în etica aplicată. București: Universitatea din București. 23 p. <http://araba.ils.unibuc.ro/wp-content/uploads/2014/10/Ghid-impotriva-plagiatului.pdf>. (accesat: 20.04.2021).

Comisia de evaluare prealabilă a tezelor de master se va întruni în următoarea componență: președinte, 2 membri și secretar. Teza de master va fi supusă examinării de toți membrii comisiei, cu dreptul de a adresa întrebări, cu scopul de a evalua gradul de pregătire a lucrării și comprehensiunea problemei supusă analizei. În cazul unor incertitudini, inexactități sau erori, membrii Comisiei de evaluare prealabilă le vor explica studenților masteranzi și vor sugera unele idei care ar îmbunătăți calitatea tezei.

În cazul devierii conținutului de la tema tezei de master, comisia va decide stabilirea unui termen de grație pentru a-i permite masterandului să aducă în concordanță conținutul cu tema tezei de master, recomandând anumite acțiuni pe care masterandul trebuie să le realizeze și dându-i posibilitatea unei susțineri prealabile repetate.

Comisia decide dacă masterandul este admis la susținerea publică a tezei de master prin aplicarea semnăturii de către șeful catedrei.

3.6. Procedura de înregistrare și admitere la susținerea tezei de master

Prezentarea tezei de master la catedră. Teza de master copertată și perfectată conform prevederilor subcapitolului 2.3. al prezentului Ghid, însoțită de Planul calendaristic avizat de coordonatorul științific se prezintă la catedră cu 14 (paisprezece) zile înainte de susținere. Depunerea și înregistrarea tezei de master în registrul tezelor de master la catedră este posibilă doar în cazul în care teza este semnată de conducătorul științific și masterand pe pagina de titlu. Teza de master va fi prezentată la catedră în două exemplare. Primul exemplar obligatoriu va fi prezentat cu copertă tare, iar pentru cel de-al doilea exemplar al tezei de master se va permite o copertare simplă. În mod obligatoriu teza de master va fi însoțită de Avizul conducătorului științific (*Anexa 3*) și o recenzie din partea unui specialist în domeniu (*Anexa 12*), deținător de grad științific, dar se permite și din partea Rectorului (comandant) al Academiei Militare și prorectorii acestuia, precum și a șefilor de direcții din cadrul Ministerului Apărării al Republicii Moldova și Marelui Stat Major al Armatei Naționale.

3.7. Susținerea tezei de master¹⁴

Tezele de master se susțin public, în fața Comisiei de evaluare a tezelor de master stabilite prin ordinul Rectorului (comandant) Academie Militară, conform graficului stabilit. Comisia de evaluare a tezelor de master este constituită din cel puțin cinci membri, inclusiv reprezentanți ai Ministerului Apărării.

Orarul susținerii tezelor se va stabili prealabil în conformitate cu Planul de studii pentru programele de master respective și se va da publicității pe pagina WEB sau pe panoul de avize a Academiei Militare. Pentru prezentarea tezei de master masterandului i se oferă până la 15 min. Pentru a depăși problema limitării în timp masterandul **este obligat** să prezinte sinteza cercetării efectuate în programul Power Point cu utilizarea tehnicii de calcul și de proiectare. Se recomandă să se formuleze succint textul comunicării prin expunerea esenței problemei, a rezultatelor obținute în urma cercetării, concluziile și recomandările elaborate. Prezentarea întocmită în formatul Power Point conține în mod obligatoriu următoarele:

- Slide 1. Denumirea tezei de master, numele și prenumele autorului și conducătorului;
- Slide 2. Cuprinsul lucrării;
- Slide 3. Obiectivele cercetării;
- Slide 4, Slide *n*. Principalele rezultate ale cercetării;
- Slide *n+1* Concluzii și recomandări.

După prezentarea comunicării, masterandul răspunde la întrebările adresate de membrii Comisiei de evaluare a tezelor de master. Răspunsurile trebuie să fie clare, succinte și la subiect, iar masterandul trebuie să demonstreze pregătire generală la profil și pregătire bună la tema tezei.

¹⁴ Hotărârea Guvernului Nr. 464 din 28.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II -studii superioare de masterat. Punctul 74.

Ulterior, se dă citire „Avizului conducătorului științific”. În baza răspunsurilor masterandului și aprecierii conducătorului, comisia are abilitatea de a discuta, analiza și de a evalua lucrarea prezentată.

3.8. Criteriile de evaluare¹⁵

Evaluarea tezei de master este un proces complex, care include: evaluarea de conducătorul științific a tezei și atitudinii masterandului; admiterea tezei spre susținere de șeful catedrei; aprecierea conținutului și susținerii tezei în cadrul ședinței Comisiei de evaluare care stabilește nota finală.

Comisia de evaluare a tezelor de master deliberează în privința rezultatelor susținerii tezei imediat după încheierea susținerii publice a tezei de master. Pentru stabilirea notei, comisia va ține cont de următoarele criterii:

- pertinența conținutului științific al lucrării;
- modul de structurare a lucrării;
- capacitatea de sinteză și gradul de coerență dovedit de către student;
- valoarea rezultatelor obținute în procesul cercetării;
- relevanța referințelor bibliografice studiate;
- capacitatea de a prezenta în fața membrilor comisiei lucrarea elaborată;
- capacitatea de a răspunde corect și coerent la întrebările adresate de membrii Comisiei de evaluare;
- respectarea prevederilor prezentului Ghid și a cerințelor formulate de catedră și conducătorul științific.

Nota finală se calculează ca media aritmetică a notelor atribuite de către fiecare dintre membrii comisiei. Rezultatele evaluării tezei se exprimă prin note de la „1” la „10”, conform scalei de notare (*Anexa 13*).

Masterandul are dreptul să conteste rezultatele evaluării tezei. Eventualele contestații se depun, în scris, la președintele comisiei de evaluare a tezelor de master, în termen de maximum 24 ore de la comunicarea/afișarea rezultatelor. Contestațiile se rezolvă în termen de 48 de ore de la depunere de către comisiile de evaluare a tezei de master.

3.9. Susținerea repetată¹⁶

Masteranzii care nu au susținut teza de master în sesiunea stabilită, are dreptul la o susținere repetată, de cel mult două ori, în următorii trei ani. Cheltuielile de examinare vor fi suportate de către solicitant, mărimea acestora fiind stabilite de Senatul Academiei Militare. La a doua susținere masterandul va solicita reconfirmarea temei tezei de master printr-o cerere pe numele Rectorului (comandant) Academie Militară, avizată de către șeful catedrei.

Dacă și la a doua susținere a tezei masterandul nu obține nota de promovare, acestuia i se eliberează un certificat de absolvire a programului de master și certificatul academic respectiv.

IV. DISPOZIȚII FINALE

1. Prezentul Ghid metodic, cu modificările incluse, intră în vigoare de la data aprobării, în urma adoptării sale de către Senat.

2. Modificarea Ghidului metodic se face de către Senat la propunerea Președintelui Senatului, a Biroului Senatului sau a 1/4 din numărul membrilor Senatului.

3. Votarea modificărilor ghidului metodic se face pe subcapitole și aliniate.

¹⁵ *Ibidem*. Punctul 75, 76.

¹⁶ *Ibidem*. Punctul 77.

ACADEMIA MILITARĂ A FORȚELOR ARMATE
„Alexandru cel Bun”

Anexa 1
Model fișa tezei de master
NESECRET
Exemplar nr. ____

APROB

Decan facultate administrație publică
locotenent-colonel Ștefan POGOR

„____” _____ 20__

FIȘA TEZEI DE MASTER

TEMA: ZONA EXTINSĂ A MĂRII NEGRE ÎN CONTEXTUL CONFRUNTĂRILOR
MARILOR PUTERI

AUTOR: locotenent-colonel Vadim BULGARU

CONDUCĂTOR: doctor habilitat, profesor universitar Olga LISNIC

Introducere

CAPITOLUL I. ZONA EXTINSĂ A MĂRII NEGRE

- 1.1. Zona extinsă a Mării Negre în contextul geopolitic actual
- 1.2. Definierea zonei extinse a Mării Negre ca spațiu geopolitic
- 1.3. Principalele caracteristici geopolitice ale zonei extinse a Mării Negre
- 1.4. Concluzii la capitolul I

**CAPITOLUL II. VARIABLE GEOPOLITICE SPECIFICE ZONEI EXTINSE A
MĂRII NEGRE**

- 2.1. Resurselor energetice din zona extinsă a Mării Negre
- 2.2. Raporturilor militare ale statelor din zona extinsă a Mării Negre
- 2.3. Conflictelor înghețate din zona extinsă a Mării Negre
- 2.4. Concluzii la capitolul II

**CAPITOLUL III. INTERESUL MARILOR PUTERI ÎN REGIUNEA EXTINSĂ A
MĂRII NEGRE**

- 3.1. Balanța de putere din zona extinsă a Mării Negre
- 3.2. Rolul mecanismelor și structurilor de putere active din zona extinsă a Mării Negre
- 3.3. Interesele Republicii Moldova în dezvoltarea colaborării cu statele din zona extinsă a Mării Negre
- 3.4. Concluzii la capitolul III

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

BIBLIOGRAFIE

ANEXE

Conducător la teza de master:
doctor habilitat, profesor universitar Olga LISNIC

„____” _____ 20__

Prezenta fișă a fost examinată și aprobată la ședința metodică a catedrei Științe umanistice și limbi moderne din „____” _____ 20__, procesul-verbal nr. _____.

Șef catedră științe umanistice și limbi moderne
locotenent-colonel Boris COBZARU

„____” _____ 20__
(Times New Roman, font 12 pt)

APROB

Şef catedră Ştiinţe umanistice şi limbi moderne
locotenent-colonel Boris COBZARU

„_____” _____20____

PLANUL CALENDARISTIC
de elaborare a tezei de master

Masterand(a): _____
(numele şi prenumele)

Tema tezei de master

Etapele elaborării şi prezentării tezei de master:

Nr. d/o	Etapele	Data limită (aprobată de catedra)	Data realizării/ semnătura coordonatorului
1.	Studierea surselor bibliografice	februarie-martie 2020	
2.	Aprobarea fişei tezei de master	13 - 15 aprilie 2020	
3.	Elaborarea şi prezentarea capitolului I	aprilie-iunie 2020	
4.	Elaborarea şi prezentarea capitolului II	iulie-septembrie 2020	
5.	Elaborarea şi prezentarea capitolului III	octombrie-noiembrie 2020	
6.	Susţinerea prealabilă a tezei de master	14-16 decembrie 2020	
7.	Prezentarea şi înregistrarea variantei finale a tezei de master la catedra de profil	25-29 ianuarie 2021	
9.	Susţinerea tezei de master	22-26 februarie 2021	

Masterand (a): _____
(numele, prenumele, semnătura)

Conducător ştiinţific:

(numele, prenumele, semnătura)

Examinat şi aprobat la şedinţa metodică a catedrei din „_____” _____20____, procesul-verbal nr. _

(Times New Roman, font 12 pt)

AVIZ
de evaluare a tezei de master cu titlul

Elaborată de student (a)

Conducător științific

1. Aprecierea formulării ipotezei cercetării, scopului și obiectivelor tezei:

2. Corespunderea instrumentarului de cercetare, tematicii și obiectivelor cercetării:

3. Aprecierea competențelor științifice ale autorului tezei:

4. Estimarea valorii teoretice și practice a concluziilor și recomandărilor:

5. Evaluarea actualității lucrării, a inovației științifice și a contribuției practice:

6. Aprecierea corectitudinii gramaticale și ortografice; respectarea cerințelor față de referințele bibliografice și aspectul grafic:

7. Expunerea neajunsurilor:

8. Evaluarea responsabilității și atitudinii masterandului:

9. Alte aspecte esențiale:

10. Concluzii, recomandări:

Data: _____

Conducător științific: _____
(semnătura)

(Times New Roman, font 12 pt)

CERERE

Privind solicitarea temei tezei de master

Șefului catedra științe umanistice și limbi moderne

Subsemnatul (a) _____
masterand(ă) la programul de
studiu _____

pl. _____ rog, să dispuneți aprobarea temei tezei de master:

(pe baza materialelor _____)

Tema tradusă în limba engleză _____

Solicit în calitate de conducător științific

Data _____

(semnătura masterandului)

Telefonul de contact al masterandului: _____

Adresa e-mail: _____

Se desemnează în calitate de conducător științific _____

Data _____

(semnătura șef catedră)

Data _____

(semnătura conducătorului științific)

Solicit schimbarea temei tezei sus numite pe:

Tema tradusă în limba engleză _____

Data _____

(acordul șefului de catedră)

Data _____

(acordul conducătorului științific)

(Times New Roman, font 12 pt)

Academia Militară A Forțelor Armate
„Alexandru cel Bun”
(Times New Roman, font 16 pt, Bold)

TEZĂ DE MASTER
(Times New Roman, font 26 pt, Bold)

Chișinău
2021
(Times New Roman, font 16 pt, Bold)

ACADEMIA MILITARĂ A FORTELOR ARMATE
„Alexandru cel Bun”

(Times New Roman, font 18 pt, Bold)

FACULTATEA ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ

(Times New Roman, font 16 pt, Bold)

CATEDRA ȘTIINȚE UMANISTICE ȘI LIMBI MODERNE

(Times New Roman, font 14pt, Bold)

**ZONA EXTINSĂ A MĂRII NEGRE ÎN CONTEXTEL
CONFRUNTĂRILOR MARILOR PUTERI**

(Times New Roman, font 14 pt, Bold)

TEZĂ DE MASTER

(Times New Roman, font 18 pt, Bold)

Domeniul: *științe militare*

(Times New Roman, font 14 pt, Bold, Italic)

Specializarea: *securitate și apărare*

(Times New Roman, font 14 pt, Bold, Italic)

Admis pentru susținere:

(Times New Roman, font 12 pt, Bold)

Șef catedra științe umanistice și limbi moderne
locotenent-colonel Boris COBZARU

„_____” _____20____

(Times New Roman, font 12 pt)

Conducător științific:

Olga LISNIC,

doctor habilitat în științe politice,
profesor universitar

(Times New Roman, font 12 pt)

(semnătura)

Autor:

Vadim BULGARU

(Times New Roman, font 12 pt)

(semnătura)

Chișinău

2021

(Times New Roman, font 16 pt, Bold)

CUPRINS

(Times New Roman, font 12pt, Bold)

LISTA ABREVIERILOR

(Times New Roman, font 12pt, Bold)

ADNOTĂRI

(Times New Roman, font 12pt, Bold)

INTRODUCERE	3
(Times New Roman, font 12pt, Bold)	
CAPITOLUL I. ZONA EXTINSĂ A MĂRII NEGRE	10
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	
1.1. Abordarea teoretico-metodologică a conceptelor de securitate și apărare.....	9
(Times New Roman, font 12 pt)	
1.2. Practica NATO și UE în securitatea regională.....	16
(Times New Roman, font 12 pt)	
1.3. Titlul subcapitolul 3.....	23
(Times New Roman, font 12 pt)	
1.4. Concluzii la capitolul I.....	29
(Times New Roman, font 12 pt)	
CAPITOLUL II. VARIABLE GEOPOLITICE SPECIFICE ZONEI EXTINSE A MĂRII NEGRE	31
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	
2.1. Titlul subcapitolul 1.....	31
(Times New Roman, font 12 pt)	
2.2. Titlul subcapitolul 2.....	38
(Times New Roman, font 12 pt)	
2.3. Titlul subcapitolul 3.....	45
(Times New Roman, font 12 pt)	
2.4. Concluzii la capitolul II.....	52
(Times New Roman, font 12 pt)	
CAPITOLUL III. INTERESUL MARILOR PUTERI ÎN REGIUNEA EXTINSĂ A MĂRII NEGRE	53
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	
3.1. Titlul subcapitolul 1.....	53
(Times New Roman, font 12 pt)	
3.2. Titlul subcapitolul 2.....	60
(Times New Roman, font 12 pt)	
3.3. Titlul subcapitolul 3.....	67
(Times New Roman, font 12 pt)	
3.4. Concluzii la capitolul III.....	74
(Times New Roman, font 12 pt)	
CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI	75
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	
BIBLIOGRAFIE	78
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	
ANEXE	79
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	
DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII	
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)	

LISTA ABREVIERILOR

(Times New Roman, font 12 pt, Bold)

ADM	Armele de distrugere în masă (Times New Roman, font 12 pt)
APC	Acordul de parteneriat și cooperare
BRICS	Blocul Economic constituit din Brazilia Rusia India China și Africa de Sud
CECO	Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului
CEE	Comunitatea Economică Europeană
CSI	Comunitatea Statelor Independente
EAPC	Consiliul de Parteneriat Euro-Atlantic
GUAM	Blocul Economic constituit din Georgia, Ucraina, Azerbaidjan și Moldova
HUGO	Organizația genomului uman
IPAP	Planul Individual de Acțiuni de Parteneriat
JRC	Centrul comun de cercetare
KBS	Sistemul bazat pe cunoștințe
LDA	Limita dinainte a apărării
MIFT-TC	Inamic, forțe proprii, teren, timp, comunicații
ND	Dimensiunea Nordică
NATO	Organizația Tratatului Nord Atlantic
OSCE	Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa
ONU	Organizația Națiunilor Unite
OMC	Organizația Mondială a Comerțului
RSS	Reforma sectorului de securitate

BIBLIOGRAFIE

Literatură în grafia latină

(Times New Roman, font 12 pt, Bold, Italic)

1. Acordul între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind recunoașterea reciprocă a diplomelor, certificatelor și titlurilor științifice, acordată de instituțiile de învățământ acreditate în Republica Moldova și România. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1998 – 1999)*. V. 23. Chișinău: MOLDPRES, 1999, p. 223.
2. Acordul între Ministerul Agriculturii și Industriei Prelucrătoare din Republica Moldova și Ministerul Agriculturii din România în domeniul agriculturii și industriei alimentare. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1999 – 2001)*. V. 24. Chișinău: MOLDPRES, 2001, p. 375.
3. Acord între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Ucrainei privind punctele de trecere a frontierei vamale. În: *Tratate internaționale la care Republica Moldova este parte (1998 – 1999)*. V. 22. Chișinău: MOLDPRES, 1999, p. 65-70.
4. Concepția securității naționale a Republicii Moldova. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 35, din 19.02.1995.
5. Flangan S. *Challenges of the global century: Report of the Project on Globalization and National Security*. Publisher: Supt. of Docs., U.S. G.P.O., 2001, 340 p.
6. Florea L. *Globalizare și securitate economică*. Iași: Lumen, 2007, 170 p.
7. Gorincioi R. Impactul politicii interne asupra politicii externe în Republica Moldova. În: *Analele Științifice ale Universității de Stat din Moldova*. V. II, Seria „Științe socioumane”. Chișinău: USM, 2002, p.135-137.
8. Hotărâri cu privire la aprobarea Programului Național de asigurare a securității ecologice pentru anii 2007-2015. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 43-46, din 30.03.2007
9. Irimia I. Aspecte ale insecurității naționale. În: *Buletinul A.I.S.M.*, 2002, nr. 4, p. 52-78.
10. Juc V., Ungureanu V. Fundamentarea și instituționalizarea securității naționale a Republicii Moldova: aspect istoriografice și teoretico-metodologice. În: *Revista militară. Studii de securitate și apărare*. Publicație științifică a Academiei Militare al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, 2010, nr. 1 (3), p. 14-32.
11. Legea cu privire la apărarea națională, Nr.345-XV din 25.07.2003. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.200-203/775, din 19.09.2003.

Literatură în grafia chirilică:

12. Арбатов А. Россия и международная безопасность после „черного сентября”. In: Национальная безопасность: концептуальные и практические аспекты. Материалы семинара „Стратегия развития” от 22 апреля 2002. Москва: ТЕИС, 2002. 340 с.
13. Сенчагов В. Экономическа безопасност, геополитика, глобализация, самосохранение и развитие. Москва: Финстатинформ, 2002. 230 с.

Surse internet:

14. Prohnițchi E., Prohnițchi V. Analiza perspectivelor de integrare a Moldovei în Uniunea Europeană, Chișinău. 2003, p.5.
<http://www.ipp.md/publications/studiul1%/20final~Prohnițchi.doc> (accesat: 12.12.2011).
15. Programul „Politica externă și promovarea imaginii reale a României”,
<http://domino.kappa.ro/guvern/programul.nsf/Arhiva/0014?OpenDoc/> (accesat: 12.12.2011).
16. Umanet V. Politica de asistență a Uniunii Europene, Oportunități pentru Republica Moldova, <http://www.iIpp.md/public/biblioteca/7/ro/asistentaUE.doc> (accesat: 12.12.2011)
(Times New Roman, font 12 pt.).

DECLARAȚIA PRIVIND ASUMAREA RĂSPUNDERII
(Times New Roman, font 12 pt, Bold)

Masterand(a), _____
absolvent al Academiei Militare „Alexandru cel Bun” din Republica Moldova, programul de
master _____,
declar pe propria răspundere că teza de master pe tema _____

a fost elaborată de mine și nu a mai fost prezentată niciodată la un alt program de master sau instituție de învățământ superior din țară sau din străinătate, nu am folosit alte surse decât cele menționate în bibliografie, lucrarea îmi aparține în întregime și nu conține plagiat.

De asemenea, declar că sursele utilizate în teză, inclusiv cele din Internet, sunt indicate cu respectarea regulilor de evitare a plagiatului:

- fragmentele de text sunt reproduse întocmai și sunt scrise în ghilimele, deținând referința precisă a sursei;
- redarea/reformularea în cuvinte proprii a textelor altor autori conține referința precisă;
- rezumarea ideilor altor autori conține referința precisă a originalului.

Mai declar că la elaborarea tezei de master am respectat prevederile Ghidului metodic de elaborare și perfectare a tezelor de master în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”.

Data _____

(numele și prenumele masterandului)

(semnătura)

1. Model de prezentare tabel

Numărul de salariați ai ÎMM în anul 2009

Tabelul 1.3.

mii persoane

Forme de proprietate	ÎMM - total	din care:		
		întreprinderi mijlocii	întreprinderi mici	întreprinderi micro
Total ÎMM	316,2	115,1	117,1	84,1
proprietatea publică	27,1	20,4	5,7	1,0
proprietatea privată	255,8	78,0	100,0	77,8
proprietatea mixtă (publică și privată) fără participarea străină	6,2	3,8	2,1	0,2
proprietatea străină	14,2	7,2	4,7	2,3
proprietatea întreprinderilor mixte (cu participarea capitalului străin)	13,0	5,6	4,6	2,8

Sursa: Raportul Activitatea întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova în anul 2009. www.statistica.md (accesat la data de 15.01.2017)

2. Model de prezentare a figurii

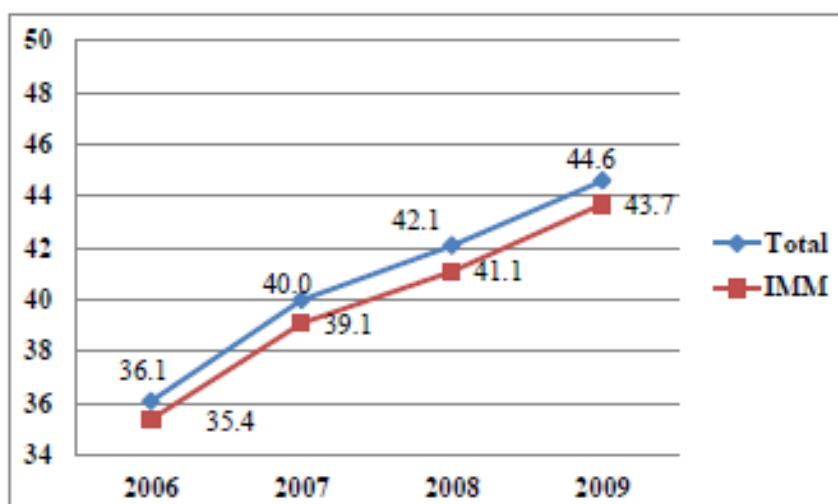

Figura 2.1. Evoluția numărului ÎMM în anul 2006- 2009 (mii întreprinderi)

Sursa: Raportul Activitatea întreprinderilor mici și mijlocii în Republica Moldova în anul 2009. www.statistica.md (accesat la data de 12.01.2017)

3. Model de prezentare a formulei

$$PR = \frac{CFt}{Pu - CVu} \quad (2.1.)$$

unde:

PR – pragul de rentabilitate

CFt - cheltuielile fixe totale

Pu - prețul unitar

CVu – cheltuielile variabile unitare

RECENZIE
la teza de master

Tema _____

Masterand(a) _____

1. Actualitatea temei _____

2. Problemele de bază studiate în lucrare: _____

3. Estimarea rezultatelor obținute _____

4. Valoarea practică a tezei / proiectului _____

5. Corespunderea tezei / proiectului cerințelor în vigoare: _____

6. Obiecții și recomandări _____

7. Decizia _____

Recenzent _____
(funcția, titlul științific), (numele, prenumele)

Data _____

Semnătura _____

SCALA DE EVALUARE¹⁷

Evaluarea cunoștințelor se apreciază cu note de la 10 la 1, de regulă, fără zecimale.

1. Nota 10 sau „excelent” este acordată pentru demonstrarea profundă și remarcabilă a competențelor teoretice și practice dezvoltate de unitatea de curs/modul, creativitate și aptitudini în aplicarea competențelor dobândite, lucrul independent considerabil și cunoaștere versată a literaturii din domeniul respectiv. Masterandul a însușit 91 – 100% din materialul inclus în curriculum/programa analitică a unității de curs/modulului.

2. Nota 9 sau „foarte bine” este acordată pentru o demonstrarea foarte bună a competențelor teoretice și practice dezvoltate de unitatea de curs/modul, abilități foarte bune în aplicarea competențelor dobândite cu câteva erori nesemnificative/neesențiale. Masterandul a însușit 81 – 90% din materialul inclus în curriculum-ul (programa analitică) a unității de curs/modulului.

3. Nota 8 sau „bine” este acordată pentru demonstrarea bună a competențelor teoretice și practice dezvoltate de unitatea de curs/modul, abilități bune în aplicarea finalităților de studiu cu o anumită lipsă de încredere și imprecizie ce țin de profunzimea și detaliile cursului/modulului, dar pe care masterandul poate să le corecteze prin răspunsuri la întrebări suplimentare. Masterandul a însușit 71 – 80% din materialul inclus în curriculum-ul (programa analitică) a unității de curs/modulului.

4. Notele 6 și 7 sau „satisfăcător” sunt acordate pentru demonstrarea competențelor de bază dezvoltate de unitatea de curs/modul și abilitatea de aplicare a acestora în situații tipice. Răspunsul masterandului este lipsit de încredere și se constată lacune considerabile în cunoașterea unității de curs/modulului. Masterandul a însușit 61 – 65% și respectiv 66 – 70% din material.

5. Nota 5 sau „slab” este acordată pentru demonstrarea competențelor minime din domeniul unității de curs/modulului, punerea în aplicare a cărora întâmpină numeroase dificultăți. Masterandul a însușit 51 – 60% din material.

6. Notele 3 și 4 sunt acordate în momentul în care masterandul nu demonstrează competențele minime, iar pentru a promova unitatea de curs se cere lucru suplimentar. Masterandul a însușit 31 – 40% și respectiv 41 – 50% din material.

7. 84. Notele 1 și 2 sau „nesatisfăcător” sunt acordate masterandului care a copiat sau a demonstrat o cunoaștere minimă a materiei de 0 – 30%. Pentru a promova unitatea de curs mai trebuie de lucrat încă foarte mult.

8. Nota finală exprimată în număr cu două zecimale și cu calificativele recomandate de Sistemul european de credite transferabile după cum urmează¹⁸:

Nota	Echivalent ECTS
9,01 – 10,0	A
8,01 – 9,0	B
7,01 – 8,0	C
6,01 – 7	D
5,0 – 6,0	E
3,01 – 4,99	FX
1,0 – 3,0	F

¹⁷http://www.ase.md/files/documente/regulamente/regulament_ects.pdf, accesat la data de 11.01.2017

¹⁸http://www.edu.gov.md/sites/default/files/ordinul_nr_1046_din_29.10.2015_regulamentul_de_organizare_a_studiilor_in_invatamintul_superior_in_baza_sistemului_national_de_credite_de_studiu.pdf, accesat la data de 12.01.2017.

BIBLIOGRAFIE:

1. Bucataru I., Buruiian V., Raicu E. Ghid metodic de elaborare a tezei de licență. Chișinău: CEP USM, 2008. 87 p.
2. Capcelea V. Cruglițchi T. Elaborarea tezelor de licență/master. Bălți: Presa Universitară Bălțeană, 2005. 43 p.
3. Eco U., Cum se face o teză de licență. Iași: POLIROM, 2006. 263 p.
4. Gherasim A., Țurcan N. Ghid metodologic pentru elaborarea tezelor de licență și de masterat. Chișinău: CEP USM, 2005. 20 p.
5. Hotărârea Comisiei de Atestare a CNAA Nr. AT03/11 din 23 aprilie 2009 pentru aprobarea Ghidului privind perfectarea tezelor de doctorat și autoreferatelor. / www.cnaa.md. (accesat: 12.12.2016).
6. Hotărârea Guvernului Nr. 464 din 28.07.2015 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea ciclului II -studii superioare de masterat. Publicat: 31.07.2015 în Monitorul Oficial Nr. 197-205.
7. Legea învățământului nr. 547 din 21 iulie 1995. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 062, din 09.11.95. 43 p.
8. Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe nr. 293-XIII din 23.11.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 13/124, din 02.03.95. 25 p.
9. Melnic G., Chișlaru A. Indicații metodice pentru elaborarea și susținerea tezei de masterat. Chișinău: ULIM, 2010. 31 p.
10. Țapoc V. Teoria și metodologia științei contemporane: concepte și interpretări. Chișinău: CEP USM, 2005. 220 p.
11. Țurcanu N. Ghid pentru elaborarea tezei de master și desfășurarea practicii de specialitate. Chișinău: CEP USM, 2009. 20 p.

BIBLIOGRAFIE SUPLIMENTARĂ:

1. Codul Educației al Republicii Moldova nr.152 din 17.07.2014.
2. Codul Penal al Republicii Moldova, art. 185¹, alin. (1), Încălcarea dreptului de autor și a drepturilor conexe.
3. Cuciureanu Gh. Etica și cercetarea științifică în Republica Moldova: o încercare de a asigura compatibilitatea lor. <https://cuciureanul.wordpress.com/2012/05/25/etica-si-cercetarea-stiintifica-in-republica-moldova-o-incercare-de-a-asigura-compatibilitatea-lor/#more-209>. (accesat: 20.04.2021).
4. Cuciureanu Gh. Cine dă verdictul în știință: expertul sau judecătorul? <https://cuciureanul.wordpress.com/2019/03/05/cine-da-verdictul-in-stiinta-expertul-sau-judecatorul/#more-1329>.(accesat: 20.04.2021).
5. Cuciureanu Gh. Altfel despre plagiat. <https://cuciureanul.wordpress.com/2012/01/22/altfel-despre-plagiat/#more-118>. (accesat: 20.04.2021).
6. Dicționarul Explicativ al Limbii Române, <https://dexonline.ro/definitie/plagiat%20>. (accesat: 20.04.2021).
7. Fish R., Hura G. Students' perceptions of plagiarism. În: Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, 2013, 13 (5), pp. 33-45.
8. Ghid împotriva plagiatului. Centrul de Cercetare în etica aplicată. București: Universitatea din București. 23 p. <http://araba.ils.unibuc.ro/wp-content/uploads/2014/10/Ghid-impotriva-plagiatului.pdf>. (accesat: 20.04.2021).
9. Ghidul iThenticate, <http://www.ithenticate.com/resources/infographics/types-of-plagiarism-research>. (accesat: 20.04.2021).
10. Ghidul Turnitin, http://turnitin.com/assets/en_us/media/plagiarism_spectrum.php?_ga=2.2. (accesat: 20.04.2021).

11. Glendinning I. Plagiarism policies in Romania, 2014. <http://plagiarism.cz/ippheae/files/D2-3-23%20RO%20IPPHEAE%20CU%20Survey%20Romania%20Narrative.pdf>. (accesat: 20.04.2021).
12. Legea Nr. 139 din 02-07-2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe. Publicat : 01-10-2010 în Monitorul Oficial Nr. 191-193 art. 630.
13. Manualul european privind etica în cercetare elaborat de Comisia Europeană, https://ec.europa.eu/research/science-society/document_library/pdf_06/textbook-on-ethicsreport_en.pdf. (accesat: 20.04.2021).
14. Murgescu M. Mijloace electronice de verificare a lucrărilor: avantaje, limite, aplicație practică. În: Deontologie academică. Curriculum-cadru. București: Editura Universității din București, pp. 78-79.
15. Oficiul European pentru Drepturi de Autor. <https://www.eucopyright.com/ro/ce-este-proprietateaintelectuala>. (accesat: 20.04.2021).
16. Plan-cadru pentru studii superioare de licență (ciclul I), de master (ciclul II) și integrate (Ordinul MECC nr.120 din 10.02.2020).
17. Regulamentul cu privire la organizarea ciclului II - studii superioare de master (HG nr. 464 din 28.07.2015).
18. Sandu D. Spre o diagnoză integrată a plagiatului. În: Contributors, 2017. <http://www.contributors.ro/administratie/educatie/spre-o-diagnoza-integrata-a-plagiatului/>. (accesat: 20.04.2021).
19. Simkin M. G., McLeod A. Why Do College Students Cheat? În: Journal of Business Ethics, 2010, 94, pp. 441-453.
20. Straw D. The plagiarism of generation. Why Not? În: Community College Week, 2002, 14 (24), pp. 4-7.
21. Șercan E. Deontologie academică: ghid practic. București: Editura Universității din București, 2017. 61 p.
22. Șercan E. Fabrica de doctorate sau cum se surpă fundamentele unei nații. București: Humanitas, 2017. 212 p.
23. Turcu G. Copy, right? Contrafacerea dreptului de autor. În: Curierul Judiciar, 2017, nr. 9, pp. 469-544.
24. Țiganaș Ion. Ce facem cu plagiatul? Cum se pedepsește? 2017. <https://www.bizlaw.md/2017/05/15/ce-facem-cu-plagiatul-cum-se-pedepseste>. (accesat: 20.04.2021).
25. Weber-Wulff D. False Feathers. A perspective on Academic Plagiarism. Berlin: Springer, 2014. 200 p.